

Els forns del Crous de Lliors (Arbúcies)

El Crous és un patrimoni forestal que es troba situat al vessant nord del massís del Montseny, localitzat entre les comarques de la Selva (Girona), Osona i el Vallès Oriental (Barcelona). Forma part del veïnat de Lliors d'Arbúcies, un indret d'hàbitat dispers de masos on, juntament amb el Regàs, conforma les dues grans hisendes de la "comarca", tal com és anomenat Lliors pels seus habitants.

El mas es troba al costat de l'església romànica de Santa Maria de Lliors, documentada des del segle XI, sufragània de la parròquia de Sant Quirze i Santa Julita d'Arbúcies. El patrimoni Crous, documentat des de l'Edat Mitjana, al segle XX disposava del mas Crous, adherit a Santa Maria de Lliors, i tres masoveries: Arimells, Pla de Borràs i la Casanova d'en Crous.

Els forns del Crous són petits forats en alguns marges de carretera on s'hi posava llenya -generalment d'alzina (*Quercus ilex*)-, s'encenia i després d'un procés que durava uns quinze dies s'obtenia carbó, el qual era consumit exclusivament a les masoveries del Crous. Ara bé, aquests forns s'havien d'anar controlant perquè no es produís

flama, ja que calia que la llenya es consumís a poc a poc perquè en cas contrari es podia coure malament o cremar-se. Efectivament era una feina molt delicada.

Aquest tipus de forn és únic al Montseny. Era un sistema molt rudimentari de coure el carbó tot i que el producte final no diferia

contingut calòric- representava una important font d'ingressos.

Amb tot, l'ús del carbó com a font d'energia i l'ofici de carboner entraren en desús als anys seixanta amb la generalització de l'electricitat, el gas butà i altres fonts d'energia amb les quals l'antic treball dels carboners ja no podia competir.

Detall d'un dels forns del Crous de Lliors
Foto: P. Vila

del cuit en piles. El carbó que s'obtenia d'aquest tipus de forn, a diferència del produït a les places carboneres, servia, sobretot, per escalfar les vivendes i coure els aliments. El carbó tenia un factor molt important al seu favor i era que pesava molt menys que la llenya i per aquesta mateixa raó es podien tenir diversos forns en funcionament. Alhora, per traslladar-lo era molt més fàcil i menys costós que transportar els troncs amb matxos fins al mas. A més a més, el carbó -molt apreciat pel seu alt

Pau Vila Regàs
Llicenciat en història